Στην υπόθεση 167/82,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Finanzgericht του Αμβούργου προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

NORDGETREIDE GMBH & CO. KG, εταιρείας μεταποιήσεως σιτηρών, με έδρα το Lübeck,

και

HAUPTZOLLAMT HAMBURG-JONAS,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως επί του κύρους ορισμένων διατάξεων των κανονισμών της Επιτροπής 851/79, της 30ής Απριλίου 1979, και 1309/79, της 29ης Ιουνίου 1979, περί καθορισμού των επιστροφών λόγω εξαγωγής των μεταποιημένων προϊόντων με βάση τα σιτηρά και την όρυζα,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα)

συγκείμενο από τους P. Pescatore, πρόεδρο τμήματος, O. Due και K. Bahlmann, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: S. Rozès
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως

εκδίδει την ακόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

Τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως, η εξέλιξη της διαδικασίας και οι παρατηρήσεις που κατατέθηκαν δυνάμει του άρθρου 20 του Πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου της ΕΟΚ έχουν συνοπτικώς ως εξής:

I — Περιστατικά και έγγραφη διαδικασία

Ο κανονισμός 2727/75 του Συμβουλίου, της 29ης Οκτωβρίου 1975, περί κοινής οργανώ-

σεως αγοράς στον τομέα των σιτηρών (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/013, σ. 158) εισάγει ένα σύστημα ενιαίων τιμών για την Κοινότητα. Το σύστημα αυτό συνίσταται στον ετήσιο καθορισμό μιας ενδεικτικής τιμής για τα κυριότερα προϊόντα, που ισχύει για όλη την Κοινότητα, μιας ή περισσοτέρων τιμών παρεμβάσεως, βασικών ή παραγώγων, στις οποίες οι αρμόδιοι εθνικοί οργανισμοί είναι υποχρεωμένοι να αγοράζουν τα σιτηρά που τους προσφέρονται και μιας τιμής κατωφλίου, στο επίπεδο της οποίας ανάγεται μέσω μιας μεταβλητής εισφοράς κατά την εισαγωγή η τιμή των εισαγόμενων προϊόντων.

Ο κανονισμός 2727/75 εισάγει ένα ενιαίο σύστημα συναλλαγών στα εξωτερικά σύνορα της Κοινότητας. Το σύστημα αυτό περιλαμβάνει ένα σύστημα εισφορών λόγω εισαγωγής και επιστροφών λόγω εξαγωγής, που αποσκοπούν στη σταθεροποίηση της κοινοτικής αγοράς, αποτρέποντας ιδίως να έχουν οι διακυμάνσεις των τιμών της διεθνούς αγοράς επιπτώσεις επί των τιμών που ισχύουν στο εσωτερικό της Κοινότητας. Η είσπραξη εισφοράς επί των εισαγωγών από τρίτες χώρες και η καταβολή επιστροφής επί των εξαγωγών προς τις ίδιες χώρες κατατείνουν στην κάλυψη της διαφοράς μεταξύ των τιμών που ισχύουν εντός και εκτός της Κοινότητας. Η εισφορά εισπράττεται και η επιστροφή καταβάλλεται τόσο για τα σιτηρά όσο και για τα μεταποιημένα προϊόντα με βάση τα σιτηρά.

Όσον αφορά ειδικότερα τα μεταποιημένα προϊόντα με βάση τα σιτηρά, το άρθρο 14, παράγραφος 1, του κανονισμού 2727/75 προβλέπει ότι η εισφορά που εισπράττεται κατά την εισαγωγή τους αποτελείται από δύο στοιχεία, ένα μεταβλητό και ένα σταθερό.

α) Το μεταβλητό στοιχείο

— αντιστοιχεί, για τα μεταποιημένα προϊόντα τα οποία παρασκευάζονται με βάση τα σιτηρά εκτός του σκληρού σίτου, στην επίπτωση επί του αρχικού τους κόστους των εισφορών που καθορίστηκαν για αυτά τα προϊόντα βάσεως·

— αυξάνεται ενδεχομένως, για τα μεταποιημένα προϊόντα που περιέχουν ταυτόχρονα σιτηρά εκτός του σκληρού σίτου και άλλα προϊόντα, κατά το ποσό της επιπτώσεως επί του αρχικού τους κόστους των εισφορών ή των δασμών που εισπράχθηκαν για αυτά τα άλλα προϊόντα·

— καθορίζεται, για τα προϊόντα που δεν περιέχουν σιτηρά εκτός του σκληρού σίτου, λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών της αγοράς των δημητριακών που είναι ανταγωνιστικά ως προς αυτά.

β) Το σταθερό στοιχείο καθορίζεται λαμβανομένης υπόψη της ανάγκης να εξασφαλιστεί η προστασία της κοινοτικής μεταποιητικής βιομηχανίας.

Οι εισφορές καθορίζονται από την Επιτροπή (άρθρο 14, παράγραφος 4).

Το άρθρο 16, παράγραφος 1, του κανονισμού 2727/75 προβλέπει ότι, κατά το μέτρο που είναι αναγκαίο για να καταστεί δυνατή η εξαγωγή δημητριακών σε κατάσταση ή υπό μορφή ορισμένων μεταποιημένων προϊόντων, βάσει των τιμών των προϊόντων αυτών στη διεθνή αγορά, η διαφορά μεταξύ των τιμών αυτών και των κοινοτικών τιμών μπορεί να καλύπτεται με την καταβολή επιστροφής επί των εξαγωγών.

Η επιστροφή επί των εξαγωγών είναι η ίδια για όλη την Κοινότητα. Είναι δυνατό να διαφοροποιείται αναλόγως του προορισμού (άρθρο 16, παράγραφος 2, εδάφιο 1).

Η καθορισμένη επιστροφή χορηγείται αιτήσει του ενδιαφερομένου (άρθρο 16, παράγραφος 2, εδάφιο 2).

Κατά τον καθορισμό της επιστροφής, λαμβάνεται υπόψη ιδίως η ανάγκη επιτεύξεως ισορροπίας μεταξύ της χρησιμοποιήσεως των κοινοτικών προϊόντων βάσεως στην παρασκευή μεταποιημένων εμπορευμάτων για εξαγωγή προς τρίτες χώρες και της χρησιμοποιήσεως των προϊόντων των χωρών αυτών τα οποία έχουν εισαχθεί υπό το λεγόμενο καθεστώς τελειοποιήσεως (άρθρο 16, παράγραφος 2, εδάφιο 3).

Το ποσό της επιστροφής που καταβάλλεται λόγω εξαγωγής είναι καταρχήν αυτό που ισχύει κατά την ημέρα της εξαγωγής (άρθρο 16, παράγραφος 3). Εντούτοις, η επιστροφή που ισχύει κατά την ημέρα καταθέσεως της αιτήσεως για την έκδοση πιστοποιητικού, προσαρμοσμένη βάσει της τιμής κατωφλίου η οποία ισχύει κατά τη διάρκεια του μηνός εξαγωγής, εφαρμόζεται κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου που υποβάλλεται ταυτόχρονα με την αίτηση για την έκδοση πιστοποιητικού, σε εξαγωγή που θα πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια της ισχύος του πιστοποιητικού αυτού (άρθρο 16, παράγραφος 4, εδάφια 1 και 3).

Ο καθορισμός των επιστροφών λόγω εξαγωγής γίνεται περιοδικά σύμφωνα με τη διαδικασία τη λεγόμενη «της επιτροπής διαχειρίσεως» (άρθρο 16, παράγραφος 2, εδάφιο 4).

Ο κανονισμός 2727/75 προβλέπει στα άρθρα 14, παράγραφος 3, και 16, παράγραφος 5, αντιστοίχως, οτι οι κανόνες που αφορούν την εισφορά λόγω εισαγωγής των μεταποιημένων προϊόντων με βάση τα σιτηρά και οι κανόνες που αφορούν την καταβολή των επιστροφών λόγω εξαγωγής, καθώς και τα κριτήρια καθορισμού του ποσού τους θεσπίζονται από το Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία προτάσει της Επιτροπής.

Οι κανόνες αυτοί αποτέλεσαν αντικείμενο του κανονισμού 2744/75 του Συμβουλίου, της 29ης Οκτωβρίου 1975, περί του καθεστώτος εισαγωγής και εξαγωγής μεταποιημένων προϊόντων με βάση τα σιτηρά και την όρυζα (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/013, σ. 205).

Όσον αφορά την εισφορά η οποία εισπράττεται κατά την εισαγωγή από τρίτες χώρες μεταποιημένων προϊόντων με βάση τα σιτηρά, ο κανονισμός 2744/75 ορίζει στις αιτιολογικές του σκέψεις ότι το μεταβλητό στοιχείο πρέπει να αντιστοιχεί στην επίπτωση των εισφορών που καθορίζονται για τα προϊόντα βάσεως επί του κόστους των μεταποιημένων προϊόντων και ότι η επίπτωση αυτή είναι δυνατό να υπολογίζεται βάσει του μέσου όρου των εισφορών που εφαρμόζονται, κατά τη διάρκεια αντιπροσωπευτικής περιόδου, στην ποσότητα του προϊόντος βάσεως που κρίνεται αναγκαία για την παρασκευή μιας μονάδας μεταποιημένου προϊόντος.

Κατά συνέπεια, το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού ορίζει ότι το μεταβλητό στοιχείο της εισφοράς κατά τη διάρκεια ενός δεδομένου μηνός ισούται με το μέσο όρο των εισφορών που ίσχυαν κατά τις 25 πρώτες ημέρες του μηνός που προηγείται εκείνου της εισαγωγής επί ενός τόνου του ή των προϊόντων βάσεως (που αναφέρονται στη στήλη 3 του παραρτήματος Ι του κανονισμού), πολλαπλασιαζόμενο με χωριστό για κάθε προϊόν βάσεως συντελεστή (που αναφέρεται στη στήλη 4 του παραρτήματος Ι έναντι του εν λόγω προϊόντος).

Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 2, προκειμένου να ληφθεί υπόψη η διακύμανση της εισφοράς που εφαρμόζεται στα προϊόντα βάσεως, πραγματοποιείται αναθεώρηση κατά τρόπο ενιαίο από την Επιτροπή του μεταβλητού στοιχείου κατά τη διάρκεια του μηνός, το δε όριο της διακυμάνσεως πέρα από το οποίο πραγματοποι-

είται η αναθεώρηση αυτή καθορίζεται για κάθε ένα από τα εν λόγω προϊόντα βάσεως σύμφωνα με τη διαδικασία «της επιτροπής διαχειρίσεως».

Το σταθερό στοιχείο της εισφοράς καθορίζεται για να ληφθεί υπόψη η ανάγκη εξασφαλίσεως προστασίας της μεταποιητικής βιομηχανίας βάσει του πλέον αντιπροσωπευτικού κόστους μεταποιήσεως· από το άρθρο 3 και το παράρτημα I του κανονισμού καθορίζεται σε ορισμένο ποσό λογιστικών μονάδων ανά τόνο.

Όσον αφορά την επιστροφή που καταβάλλεται κατά την εξαγωγή προς τρίτες χώρες μεταποιημένων προϊόντων με βάση τα σιτηρά, το προοίμιο του κανονισμού 2744/75 υπενθυμίζει ότι σκοπός της επιστροφής πρέπει να είναι η κάλυψη της διαφοράς μεταξύ των τιμών των προϊόντων στο εσωτερικό της Κοινότητας και των τιμών που ισχύουν στη διεθνή αγορά και υποδεικνύει ότι, προς το σκοπό αυτόν, πρέπει να καθοριστούν τα κριτήρια σύμφωνα με τα οποία πραγματοποιείται ο καθορισμός της επιστροφής βάσει, κυρίως, των τιμών των προϊόντων βάσεως στο εσωτερικό και στο εξωτερικό της Κοινότητας, καθώς και των δυνατοτήτων και συνθηκών πωλήσεως των μεταποιημένων προϊόντων στη διεθνή αγορά.

Κατά συνέπεια, το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού ορίζει:

Η επιστροφή που είναι δυνατό να χορηγείται για τα μεταποιημένα προϊόντα καθορίζεται αφού ληφθούν ιδίως υπόψη:

α) οι τιμές των προϊόντων βάσεως που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του μεταβλητού στοιχείου της εισφοράς·

β) οι ποσότητες των προϊόντων βάσεως που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του μεταβλητού στοιχείου της εισφοράς·

γ) η ενδεχόμενη σώρευση των επιστροφών που εφαρμόζονται στα διάφορα προϊόντα που προέρχονται από την ίδια διαδικασία μεταποιήσεως από το ίδιο προϊόν βάσεως·

δ) οι δυνατότητες και συνθήκες πωλήσεως των μεταποιημένων προϊόντων στη διεθνή αγορά.

Κατά το άρθρο 7, εδάφιο 1, του κανονισμού, η επιστροφή που εφαρμόζεται κατά την ημέρα υποβολής της αιτήσεως για τη χορήγηση πιστοποιητικού, κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερόμενου που υποβάλλεται συγχρόνως με την αίτηση για τη χορήγηση πιστοποιητικού, εφαρμόζεται στην ενέργεια που θα πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια ισχύος του πιστοποιητικού.

Στην περίπτωση αυτή, σύμφωνα με το εδάφιο 2, η επιστροφή προσαρμόζεται βάσει της τιμής κατωφλίου που ισχύει κατά το μήνα της εξαγωγής για το ή τα προϊόντα βάσεως. Η προσαρμογή πραγματοποιείται με αύξηση ή μείωση της επιστροφής κατά τη διαφορά μεταξύ των τιμών κατωφλίου ανά τόνο προϊόντος βάσεως οι οποίες ισχύουν αντιστοίχως κατά το μήνα υποβολής της αιτήσεως και το μήνα εξαγωγής, πολλαπλασιαζόμενη με τους συντελεστές «μεταποιήσεως» που καθορίζονται για τα διάφορα μεταποιημένα προϊόντα (και αναφέρονται στη στήλη 4 του παραρτήματος I του κανονισμού, έναντι του εν λόγω προϊόντος).

Η εταιρεία Nordgetreide GmbH & Co. KG, με έδρα το Lübeck, εξήγαγε στην Πολωνία μεταξύ 1ης και 31ης Αυγούστου και στη συνέχεια μεταξύ 5ης και 26ης Σεπτεμβρίου 1979, αντιστοίχως 1 400 και 1 000 τόνους νιφάδων κριθής υπαγομένων στη διάκριση 11.02 E I 6 1 αα) του Κοινού Δασμολογίου, με περιεκτικότητα σε τέφρες, επί ξηρού προϊόντος, κατώτερη ή ίση προς 1 % κατά βάρος και με περιεκτικότητα σε ακατέργαστη κυτταρίνη, επί ξηρού προϊόντος, κατώτερη ή ίση προς 0,9 % κατά βάρος.

Για τις εξαγωγές αυτές εκδόθηκαν πιστοποιητικά αντιστοίχως στις 31 Μαΐου και στις 31 Ιουλίου 1979· κατόπιν αιτήσεως της εταιρείας Nordgetreide, ως ισχύουσα κατά την εξαγωγή επιστροφή είχε οριστεί εκ των προτέρων το ποσό της επιστροφής που ίσχυε κατά την ημερομηνία εκδόσεως των πιστοποιητικών εξαγωγής.

Με διάφορες αποφάσεις που έλαβε το Σεπτέμβριο και Οκτώβριο 1979, το Hauptzollamt (κεντρικό τελωνείο) Hamburg-Jonas καθόρισε κατόπιν αιτήσεως της εταιρείας Nordgetreide τις ισχύουσες επί των εν λόγω εξαγωγών επιστροφές.

Ως βάση του υπολογισμού έλαβε τα ποσά των επιστροφών τα οποία καθορίστηκαν με τους κανονισμούς της Επιτροπής 851/79 της 30ής Απριλίου 1979 και 1309/79 της 29ης Ιουνίου 1979, περί καθορισμού των επιστροφών που καταβάλλονται επί των εξαγωγών των μεταποιημένων προϊόντων με βάση τα σιτηρά και την όρυζα (ΕΟ L 108, σ. 11, και L 162, σ. 39). Οι κανονισμοί αυτοί αναφέρονται ιδίως στο άρθρο 6 του κανονισμού 2744/75, το οποίο καθορίζει τα ειδικά κριτήρια «που πρέπει να ληφθούν υπόψη για τον υπολογισμό της επιστροφής» κατά την εξαγωγή μεταποιημένων προϊόντων με βάση τα σιτηρά. Για τις υπαγόμενες στη δασμολογική διάκριση 11.02 Ε Ι 6 1 αα) νιφάδες κριθής, ο κανονισμός 851/79 καθορίζει την ισχύουσα κατά το μήνα Μάιο 1979 επιστροφή σε 163,55 ECU ανά τόνο και ο κανονισμός 1309/79 την ισχύουσα κατά το μήνα Ιούλιο 1979 επιστροφή σε 128,01 ECU ανά τόνο.

Εφόσον στη συγκεκριμένη περίπτωση πρόκειται για επιστροφές που είχαν καθοριστεί εκ των προτέρων, το Hauptzollamt, κατ' εφαρμογή του άρθρου 7, δεύτερη παράγραφος, του κανονισμού 2744/75, προέβη στην προσαρμογή βάσει της τιμής κατωφλίου που ίσχυε κατά το μήνα της εξαγωγής για το προϊόν βάσεως, μειώνοντας την επιστροφή κατά τη διαφορά μεταξύ των τιμών κατωφλίου που ίσχυαν, ανά τόνο προϊόντος βάσεως, αντιστοίχως κατά το μήνα υποβολής της αιτήσεως και κατά το μήνα της εξαγωγής, πολλαπλασιαζόμενη με το συντελεστή «μεταποιήσεως» που είχε καθοριστεί σε 2 για το εν λόγω μεταποιημένο προϊόν από το παράρτημα Ι του κανονισμού 2744/75.

α) Ο υπολογισμός αυτός δίνει το ακόλουθο αποτέλεσμα για τις εξαγωγές του Αυγούστου 1979:

Ύψος της επιστροφής σύμφωνα με τον κανονισμό 851/79	163,55 ECU
Διαφορά μεταξύ των τιμών κατωφλίου της κριθής κατά το Μάιο (190,28 ECU) και κατά τον Αύγουστο 1979 (178,90 ECU) = 11,38 ECU, πολλαπλασιαζόμενη με το συντελεστή μεταποιήσεως (2) που καθορίζεται στο παράρτημα Ι του κανονισμού 2744/75	22,76 ECU
Επιστροφή προσαρμοσμένη σύμφωνα με το άρθρο 7, δεύτερη παράγραφος του κανονισμού 2744/75	140,79 ECU

β) Για τις εξαγωγές του Σεπτεμβρίου 1979, ο υπολογισμός δίνει το ακόλουθο αποτέλεσμα:

Ύψος της επιστροφής σύμφωνα με τον κανονισμό 1309/79	128,01 ECU
Διαφορά μεταξύ των τιμών κατωφλίου της κριθής κατά τον Ιούλιο (192,04 ECU και κατά το Σεπτέμβριο 1979 (180,69 ECU = 11,35 ECU, πολλαπλασιαζόμενη με το συντελεστή μεταποιήσεως (2) που καθορίζεται στο παράρτημα Ι του κανονισμού 2744/75	22,70 ECU
Επιστροφή προσαρμοσμένη σύμφωνα με το άρθρο 7, δεύτερη παράγραφος του κανονισμού 2744/75	105,31 ECU

Στις 3 και 10 Οκτωβρίου 1979, η εταιρεία Nordgetreide υπέβαλε ενστάσεις στο Hauptzollamt κατά των αποφάσεων που καθόριζαν τις επιστροφές. Οι ενστάσεις αυτές απορρίφθηκαν με αποφάσεις αντιστοίχως της 10ης και της 6ης Δεκεμβρίου 1979, κατά των οποίων η εταιρεία Nordgetreide προσέφυγε στις 2 Ιανουαρίου 1980 ενώπιον του Finanzgericht του Αμβούργου.

Η εταιρεία Nordgetreide δεν αμφισβήτησε ότι το Hauptzollamt εφάρμοσε επακριβώς τους κανονισμούς 851/79 και 1309/79 της Επιτροπής. Οι κανονισμοί πάντως δεν καθόρισαν ορθώς την επιστροφή για τις νιφάδες κριθής: για να την καθορίσουν, εφάρμοσαν στην εισφορά που ίσχυε για την κριθή, προϊόν βάσεως, ένα συντελεστή 1,5, ενώ ο κανονισμός 2744/75 του Συμβουλίου καθόριζε συντελεστή μεταποιήσεως 2· συνεπώς, ο ίδιος συντελεστής έπρεπε να εφαρμοστεί στις δύο περιπτώσεις.

Με διάταξη του τέταρτου τμήματος, της 29ης Απριλίου 1982, το Finanzgericht του Αμβούργου αποφάσισε κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της συνθήκης ΕΟΚ να αναστείλει την εκδίκαση της υποθέσεως μέχρι να αποφανθεί το Δικαστήριο επί των ακολούθων προδικαστικών ερωτημάτων:

1) Είναι έγκυρα τα ποσά των επιστροφών λόγω εξαγωγής νιφάδων κριθής της δασμολογικής διακρίσεως 11.02 Ε Ι 6 Ι του Κοινού Δασμολογίου, τα οποία καθορίζονται στα παραρτήματα των κανονισμών (ΕΟΚ) 851/79 της Επιτροπής, της 30ής Απριλίου 1979, και 1309/79 της Επιτροπής, της 29ης Ιουνίου 1979, ή ο καθορισμός τους αντίκειται στις διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) 2744/75 του Συμβουλίου, της 29ης Οκτωβρίου 1975;

2) Ποιες νομικές συνέπειες επιφέρει η τυχόν ακυρότητα του καθορισμού των ποσών επιστροφής;

Η διάταξη του Finanzgericht του Αμβούργου πρωτοκολλήθηκε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 11 Ιουνίου 1982.

Σύμφωνα με το άρθρο 20 του Πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου της ΕΟΚ, γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από το νομικό της σύμβουλο Peter Karpenstein, στις 21 Ιουλίου 1982.

Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και μετά από ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, το Δικαστήριο αποφάσισε την έναρξη της προφορικής διαδικασίας χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων. Κάλεσε πάντως την Επιτροπή να απαντήσει εγγράφως σε ένα ερώτημα· η Επιτροπή ανταποκρίθηκε στην εντολή του Δικαστηρίου εντός της ταχθείσας προθεσμίας.

Το Δικαστήριο ζήτησε επίσης από την Επιτροπή να συνοδεύεται ο εκπρόσωπός της κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση από έναν εμπειρογνώμονα.

Με διάταξη της 17ης Νοεμβρίου 1982, το Δικαστήριο αποφάσισε, κατ' εφαρμογή του άρθρου 95, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού διαδικασίας, να αναθέσει την εκδίκαση της υποθέσεως στο δεύτερο τμήμα.

Εκτιμώντας ότι η υπόθεση αφορά την ερμηνεία του κανονισμού 2744/75 του Συμβουλίου, το Δικαστήριο κάλεσε το Συμβούλιο να παραστεί στην επ' ακροατηρίου συζήτηση.

II — Γραπτές παρατηρήσεις που κατατέθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου

Η *Επιτροπή* υπογραμμίζει ότι το παραπέμπον δικαστήριο δεν θέτει υπό αμφισβήτηση την εφαρμογή του συντελεστή που προβλέπεται στο άρθρο 7, δεύτερη παράγραφος, του κανονισμού 2744/75 για την προσαρμογή των επιστροφών λόγω εξαγωγής που καθορίζονται εκ των προτέρων· οι αμφιβολίες του αναφέρονται αποκλειστικά στη μέθοδο υπολογισμού

που εισάγεται από τους κανονισμούς 851/79 και 1309/79 για τον καθορισμό της επιστροφής για τις νιφάδες κριθής.

Επί του πρώτου ερωτήματος

α) Στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα των σιτηρών, οι εισφορές καθορίζονται κατά κάποιο τρόπο αυτόματα, βάσει αντικειμενικών στοιχείων· αντίθετα, το αρμόδιο όργανο απολαύει ευρείας διακριτικής εξουσίας για τον καθορισμό των επιστροφών λόγω εξαγωγής. Οι εισφορές πρέπει να εισπράττονται βάσει της εξελίξεως των τιμών στη διεθνή αγορά· υπάρχει υποχρέωση καθορισμού των εισφορών, ώστε να εξασφαλιστεί ένα ορισμένο επίπεδο τιμών εντός της κοινής αγοράς. Αντίθετα, όσον αφορά τον καθορισμό των επιστροφών λόγω εξαγωγής, το άρθρο 16 του κανονισμού 2727/75 ορίζει ότι η διαφορά μεταξύ των τιμών στη διεθνή αγορά και των κοινοτικών τιμών *είναι δυνατό* να καλύπτεται με τη χορήγηση επιστροφής λόγω εξαγωγής· η πρώτη φράση του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 2744/75 περιλαμβάνει παρόμοια δυνητική διατύπωση για τα μεταποιημένα προϊόντα.

Δεν υπάρχει συνεπώς υποχρέωση καθορισμού των επιστροφών λόγω εξαγωγής στον τομέα των σιτηρών, ούτε για το προϊόν βάσεως ούτε για τα μεταποιημένα προϊόντα· απόκειται στη διακριτική ευχέρεια των κοινοτικών οργάνων, εν προκειμένω της Επιτροπής, σε συνεργασία με την επιτροπή διαχειρίσεως των σιτηρών, να αποφασίσουν βάσει της εξελίξεως της αγοράς εντός και εκτός της Κοινότητας και των στόχων της κοινής εμπορικής και γεωργικής πολιτικής, κατά πόσο πρέπει να χορηγηθούν επιστροφές λόγω εξαγωγής για την προώθηση των εξαγωγών προς τις τρίτες χώρες των προϊόντων με βάση τα σιτηρά, καθώς και να καθορίσουν το ύψος τους.

β) Από το άρθρο 16 του κανονισμού 2727/75 και το άρθρο 6 του κανονισμού 2744/75 συνάγεται ότι η Επιτροπή κατά τον καθορισμό των επιστροφών λόγω εξαγωγής είναι υποχρεωμένη να τηρήσει μόνο ένα μικρό αριθμό κριτηρίων, από τα οποία ορισμένα είναι διατυπωμένα κατά τρόπο πολύ ασαφή. Από το άρθρο 16, παράγραφος 2, εδάφιο 3, του κανονισμού 2727/75 ιδιαίτερα, συνάγεται ότι το καθοριστικό στοιχείο είναι η κατάσταση της αγοράς κατά τη δεδομένη στιγμή και ότι ο καθορισμός των επιστροφών λόγω εξαγωγής δεν υπόκειται σε κανέναν αυτοματισμό. Τα κριτήρια που αναφέρονται στο άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 2744/75, αν και κάπως περισσότερο ακριβή, δεν συνιστούν επίσης τύπο υπολογισμού στον οποίο θα αρκούσε να εισαχθούν οι τιμές που ισχύουν στην αγορά και ο συντελεστής μετατροπής για να εξαχθεί αυτόματα το ύψος της επιστροφής που πρέπει να καταβληθεί στη συγκεκριμένη περίπτωση. Τα κριτήρια αυτά αποτελούν μόνον ενδείξεις, όπως το αποδεικνύει η έκφραση «ιδίως»· άλλωστε, το ίδιο το άρθρο 6 προβλέπει ολόκληρη σειρά περιπτώσεων στις οποίες είναι δυνατό να υπάρξει παρέκκλιση από τα κριτήρια που αναφέρονται στην παράγραφο 1, ή συμπλήρωση. Έστω και αν είναι δυνατό να θεωρηθεί ότι τα στοιχεία α μέχρι γ του άρθρου 6, παράγραφος 1, αποτελούν καθορισμένα μεγέθη που υπόκεινται σε έναν κάποιο αυτοματισμό, εν πάση περιπτώσει ο υπολογισμός αυτός είναι δυνατό να διορθωθεί με την εφαρμογή του κριτηρίου που αναφέρεται στο στοιχείο δ. Θα πρέπει πάντοτε κατά τον καθορισμό του ύψους των επιστροφών να λαμβάνονται υπόψη οι δυνατότητες και οι συνθήκες πωλήσεως των εν λόγω μεταποιημένων προϊόντων στη διεθνή αγορά.

Το ισχύον δίκαιο πολύ απέχει από του να επιβάλλει έναν οποιονδήποτε αυτοματισμό για τον υπολογισμό του ύψους των επιστροφών που καταβάλλονται κατά την εξαγωγή των μεταποιημένων προϊόντων.

γ) Κατά το μέτρο που η ιδιαίτερη κατάσταση της αγοράς δεν επιβάλλει άλλη μέθοδο, η Επιτροπή, κατά το μηνιαίο καθο-

ρισμό του ύψους των επιστροφών που καταβάλλονται για τις νιφάδες κριθής, λαμβάνει υπόψη κατά τον ακόλουθο τρόπο τα κριτήρια που αναφέρονται στο άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 2744/75:

— λόγω του ότι κατά το άρθρο 6, παράγραφος 6, του κανονισμού 2744/75 οι επιστροφές για τα μεταποιημένα προϊόντα καθορίζονται μόνο μία φορά το μήνα, υπολογίζεται καταρχάς, σύμφωνα με το σύστημα των εισφορών που ισχύουν για τα προϊόντα αυτά, το μέσο μεταβλητό στοιχείο της εισφοράς που ισχύει για το προϊόν βάσεως «κριθή» κατά τις 25 πρώτες ημέρες του μηνός που προηγείται του καθορισμού· έτσι λαμβάνεται πλήρως υπόψη το κριτήριο που αναφέρεται στο στοιχείο α·

— το μέσο ύψος της εισφοράς που υπολογίζεται κατά τον ανωτέρω τρόπο, ο οποίος επιτρέπει στην πραγματικότητα την προσαρμογή της τιμής του προϊόντος βάσεως που περιλαμβάνεται στο εξαγόμενο προϊόν στο επίπεδο της τιμής της διεθνούς αγοράς, πολλαπλασιάζεται στη συνέχεια με το συντελεστή 1,5·

— το αποτέλεσμα που προκύπτει έτσι αναθεωρείται βάσει των συνθηκών της αγοράς (ύπαρξη πλεονασμάτων, τιμές και ζήτηση στις αγορές των τρίτων χωρών) και ενδεχομένως διορθώνεται προς τα άνω ή κάτω βάσει του στοιχείου δ ή του άρθρου 6, παράγραφος 3· οι διορθώσεις αυτές δεν διαδραμάτισαν κανένα ρόλο στην περίπτωση των κανονισμών 851/79 και 1309/79.

δ) Η χρησιμοποίηση ενός πολλαπλασιαστή μεγέθους μόνον 1,5 προκύπτει από τη συνδυασμένη εφαρμογή των κριτηρίων που αναφέρονται στο άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχεία 6 και γ, του κανονισμού 2744/75.

Η Επιτροπή δεν αμφισβητεί την εμπειρική αξία (γενικά χρειάζονται δύο τόνοι κριθής για την παρασκευή ενός τόνου νιφάδων κριθής) στην οποία βασίζεται ο καθορισμός του συντελεστή 2, που αναφέρεται στη στήλη 4 του παραρτήματος Ι του κανονισμού 2744/75. Το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο 6, του κανονισμού 2744/75 παραπέμπει σιωπηρώς στο άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού και συνεπώς στις ποσότητες που καθορίζονται στη στήλη 4 του παραρτήματος Ι. Πάντως, η ποσότητα του προϊόντος βάσεως που απαιτείται για την παρασκευή του μεταποιημένου προϊόντος αποτελεί ένα μόνον από το στοιχεία που πρέπει να ληφθούν υπόψη για τον καθορισμό του ύψους της επιστροφής: το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο γ, αποσκοπεί κυρίως στο να αποφευχθεί η ενδεχόμενη σώρευση των επιστροφών που χορηγούνται για διάφορα προϊόντα τα οποία προέρχονται από την ίδια διαδικασία μεταποιήσεως από το ίδιο προϊόν βάσεως. Ένας τέτοιος κίνδυνος σωρεύσεως υπάρχει όμως στη περίπτωση παρασκευής νιφάδων κριθής: εκτός των σπόρων, λαμβάνονται ακόμη μεταξύ 12 και 15 % πίτυρα εν γένει και άλλα υπολείμματα της διακρίσεως 23.02 Α ΙΙ α) και μεταξύ 30 και 35 % πλιγούρια και σιμιγδάλια κριθής της διακρίσεως 11.02 Α ΙΙΙ α) του Κοινού Δασμολογίου. Οι επίδικοι κανονισμοί στην κύρια δίκη καθόρισαν επίσης επιστροφές κατά την εξαγωγή των δύο ανωτέρω υποπροϊόντων· αν δεν μειωνόταν ο συντελεστής που προκύπτει από την απλή ποσοτική σχέση μεταξύ του προϊόντος βάσεως «κριθή» και του μεταποιημένου προϊόντος «νιφάδες κριθής», θα υπήρχε σώρευση των επιστροφών. Αν είχε χρησιμοποιηθεί ο συντελεστής 2, η προσφεύγουσα στην κύρια δίκη θα είχε λάβει το συνολικό ποσό της επιστροφής που ισχύει για το προϊόν βάσεως «κριθή», αλλά θα ήταν επίσης σε θέση να λάβει και συμπληρωματικά ποσά επιστροφής για δύο υποπροϊόντα που λαμβάνονται σε μεγάλες ποσότητες. Η χρησιμοποίηση από πολλού χρόνου ήδη ενός πολλαπλασιαστή με-

γέθους μόνο 1,5 για τον υπολογισμό των μηνιαίων επιστροφών που χορηγούνται για τις νιφάδες κριθής δεν έχει άλλο σκοπό από το να αποκλείσει την πιθανότητα σωρεύσεως.

Η χρησιμοποίηση του συντελεστή 1,5 δεν είναι συνεπώς καθόλου αυθαίρετη και ούτε συνιστά παρέκκλιση από την εφαρμογή των συντελεστών που καθορίζονται στο παράρτημα Ι του κανονισμού 2744/75. Η Επιτροπή εφάρμοσε απλώς και μόνο, κατά τον πλέον ακριβή και εξαντλητικό τρόπο, τα κριτήρια που περιλαμβάνονται στο άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 2744/75. Ο πολλαπλασιαστής που χρησιμοποιήθηκε για να αποδώσει τη σχέση μεταξύ κριθής και νιφάδων κριθής αποτελεί απλώς συνδυασμό του συντελεστή 2, που κανονικά εφαρμόζεται, και του αντισωρευτικού κανόνα του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχείο γ, του κανονισμού 2744/75. Κατά συνέπεια, δεν υπάρχει εν προκειμένω ούτε παράβαση του ισχύοντος δικαίου, ούτε εσωτερική αντίφαση της μεθόδου υπολογισμού· οι αιτιάσεις που διατυπώθηκαν κατά του κύρους των κανονισμών 851/79 και 1309/79 είναι συνεπώς αβάσιμες.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

α) Εν πάση περιπτώσει, η ενδεχόμενη κήρυξη της ακυρότητας των κανονισμών 851/79 και 1309/79 δεν θα είχε καθόλου ως αποτέλεσμα να επιφέρει αυτόματα τη χορήγηση υψηλότερων επιστροφών: η Επιτροπή απολαύει ευρείας εξουσίας εκτιμήσεως όσον αφορά τον καθορισμό των επιστροφών και η εξουσία αυτή παραμένει εν πάση περιπτώσει κεκτημένη.

Στην περίπτωση κατά την οποία η μείωση του πολλαπλασιαστή που χρησιμοποιήθηκε για τον καθορισμό των επιστροφών θα θεωρούνταν εσφαλμένη, η Επιτροπή θα ώφειλε, λαμβάνοντας υπόψη τις αποφάσεις του Δικαστηρίου, να προβεί και πάλι στον υπολογισμό των ποσών των επιστροφών για τους μήνες Μάιο και Ιούλιο 1979· ο νέος αυτός υπολογισμός θα μπορούσε, τουλάχιστον θεωρητικά, λαμβανομένων υπόψη όλων των συγκεκριμένων συνθηκών, να καταλήξει σε αποτελέσματα ανάλογα ή και κατώτερα από εκείνα που προκύπτουν από την εφαρμογή των κανονισμών 851/79 και 1309/79.

Σύμφωνα με τη νομολογία του, το δικαστήριο θα μπορούσε μόνο να περιοριστεί να αποφανθεί ότι απόκειται στην Επιτροπή να λάβει τα αναγκαία μέτρα για να επανορθώσει την αντικανονικότητα που ενδεχομένως θα διαπιστωνόταν.

β) Εξάλλου, οι όροι που θα επέτρεπαν την εφαρμογή κατ' αναλογία του άρθρου 174, δεύτερη παράγραφος, της συνθήκης ΕΟΚ, κατά το οποίο το Δικαστήριο μπορεί να προσδιορίσει ποια αποτελέσματα ακυρωθέντος κανονισμού πρέπει να θεωρηθούν ως οριστικά, δεν φαίνεται να πληρούνται εν προκειμένω.

Θα ήταν ευκταίο, η ενδεχόμενη κήρυξη της ακυρότητας των κανονισμών 851/79 και 1309/79 να αναγνωρίζει, για λόγους νομικής ασφάλειας, αναδρομικό αποτέλεσμα μόνο στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο προσδιορισμός των επιστροφών προσβλήθηκε εντός των προθεσμιών που τάσσονται σύμφωνα με τους κανόνες του εθνικού δικαίου· σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, στο πλαίσιο κατ' αναλογία εφαρμογής του άρθρου 174, δεύτερη παράγραφος, της συνθήκης, η απόφαση θα πρέπει να παράγει αποτελέσματα μόνο για το μέλλον.

Επί των απαντήσεων που πρέπει να δοθούν στα υποβληθέντα ερωτήματα

Στα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε το Finanzgericht του Αμβούργου πρέπει να δοθούν οι ακόλουθες απαντήσεις:

Από την εξέταση των κανονισμών 851/79 και 1309/79 της Επιτροπής δεν προέκυψε κανένα στοιχείο ικανό να θέσει υπό αμφισβήτηση την κανονικότητα των ποσών των επιστροφών τα οποία οι κανονισμοί καθορίζουν.

Επικουρικώς:

Εξαιρέσει των περιπτώσεων κατά τις οποίες ο καθορισμός των επιστροφών που ισχύουν για τα μεταποιημένα προϊόντα με βάση τα σιτηρά προσβλήθηκε εντός των

τασσομένων προθεσμιών ενώπιον των εθνικών αρχών ή δικαστηρίων, η ακυρότητα των κανονισμών 851/79 και 1309/79 της Επιτροπής δεν συνεπάγεται το δικαίωμα να τεθεί υπό αμφισβήτηση ο καθορισμός από την Επιτροπή των επιστροφών επί των εξαγωγών των εν λόγω μεταποιημένων προϊόντων για την περίοδο που προηγείται της ημερομηνίας εκδόσεως της αποφάσεως του Δικαστηρίου.

III — Προφορική διαδικασία

Κατά τη συνεδρίαση της 20ής Ιανουαρίου 1983, η εταιρεία Nordgetreide GmbH & Co. KG, προσφεύγουσα στην κύρια δίκη, εκπροσωπούμενη από τον Walter Bergmann, δικηγόρο Lübeck, το Συμβούλιο, εκπροσωπούμενο από τον Bernhard Schloh, σύμβουλο στη νομική του υπηρεσία και η Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον Peter Karpenstein, επικουρούμενο από τον Ole Tougaard, υπάλληλο διοικήσεως στη γενική διεύθυνση γεωργίας, ως εμπειρογνώμονα, ανέπτυξαν προφορικώς τις παρατηρήσεις τους και απάντησαν στις ερωτήσεις που έθεσε το Δικαστήριο.

Η *προσφεύγουσα στην κύρια δίκη* υποστήριξε ότι ο συντελεστής 2, που εφαρμόζεται για να εκφράσει τη σχέση μετατροπής μεταξύ προϊόντων βάσεως και μεταποιημένων προϊόντων κατά τον υπολογισμό της προσαρμογής της επιστροφής, σύμφωνα με το άρθρο 7, δεύτερη παράγραφος, του κανονισμού 2744/75, θα έπρεπε να χρησιμοποιηθεί επίσης για τον υπολογισμό της ίδιας της επιστροφής κατ' εφαρμογή του άρθρου 6, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού. Η ομοιόμορφη εφαρμογή του ίδιου συντελεστή δεν αντιβαίνει προς την απαγόρευση της σωρεύσεως: η εν λόγω απαγόρευση δεν αφορά τους συντελεστές μεταποιήσεως. Εξάλλου, οι ισχυρισμοί της Επιτροπής όσον αφορά τα διάφορα υποπροϊόντα που λαμβάνονται από την παρασκευή νιφάδων κριθής είναι ανακριβείς.

Η *Επιτροπή*, μέσω του εμπειρογνώμονά της, προέβη σε διευκρινίσεις προς το Δικαστήριο σχετικά με τις τεχνικές πλευρές της υποθέσεως, ιδίως όσον αφορά το σύστημα των επιστροφών· ο εκπρόσωπός της εξήγησε ιδίως τη διαφορά λειτουργίας των εν λόγω δύο συντελεστών.

Το *Συμβούλιο* αμφισβήτησε ότι η διαφορά στην κύρια δίκη αφορά το κύρος του κανονισμού 2744/75. Όσον αφορά την ερμηνεία του, πρέπει να διαπιστωθεί ότι η Επιτροπή εξουσιοδοτήθηκε να καθορίζει, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 1, την επιστροφή για τα μεταποιημένα προϊόντα και ότι προς τούτο καθόρισε συντελεστή μεταποιήσεως, ο οποίος, βάσει των κριτηρίων του άρθρου 6, φαίνεται κανονικός και δικαιολογημένος.

Η γενική εισαγγελέας ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 10ης Μαρτίου 1983.

Σκεπτικό

1 Με διάταξη της 29ης Απριλίου 1982, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 11 Ιουνίου 1982, το Finanzgericht του Αμβούργου υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της συνθήκης ΕΟΚ, δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς το κύρος του κανονισμού 851/79 της Επιτροπής, της 30ής Απριλίου 1979, περί καθορισμού των επιστροφών που ισχύουν για την εξαγωγή μεταποιημένων προϊόντων με

βάση τα σιτηρά και την όρυζα (JO L 108, σ. 11) και του κανονισμού 1309/79 της Επιτροπής, της 29ης Ιουνίου 1979, που αναφέρεται στο ίδιο αντικείμενο (JO L 162, σ. 39), οι οποίοι θεσπίστηκαν βάσει του κανονισμού 2744/75 του Συμβουλίου, της 29ης Οκτωβρίου 1975, περί του καθεστώτος εισαγωγής και εξαγωγής μεταποιημένων προϊόντων με βάση τα σιτηρά και την όρυζα (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/013, σ. 205).

2 Όπως προκύπτει από τη δικογραφία, η προσφεύγουσα στην κύρια δίκη εξήγαγε τον Αύγουστο και το Σεπτέμβριο του 1979 νιφάδες κριθής της δασμολογικής διακρίσεως 11.02 Ε Ι 6 1 αα). Το Hauptzollamt (κεντρικό τελωνείο) Hamburg-Jonas καθόρισε τις επιστροφές σύμφωνα με τα ποσά που αναφέρονται στο παράρτημα των κανονισμών 851/79 και 1309/79, αφήρεσε δε το ποσό της προσαρμογής η οποία προβλέπεται στο άρθρο 7, δεύτερη παράγραφος, του κανονισμού 2744/75. Δεν αμφισβητείται ότι ο υπολογισμός στον οποίο προέβη το Hauptzollamt είναι σύμφωνος με τις ανωτέρω κανονιστικές διατάξεις.

3 Εντούτοις, η προσφεύγουσα αμφισβητεί τη μέθοδο υπολογισμού στην οποία βασίζονται τα ποσά που καθορίζονται στα παραρτήματα των δύο ανωτέρω κανονισμών της Επιτροπής. Η ανάλυση του υπολογισμού των επιστροφών στην οποία προέβησαν η προσφεύγουσα και το Finanzgericht επέτρεψε πράγματι να διαπιστωθεί ότι ναι μεν η προσαρμογή υπολογίστηκε βάσει του συντελεστή 2, όπως προβλέπεται στο άρθρο 7 του κανονισμού 2744/75, αλλά αντίθετα, το ποσό της καθαυτό επιστροφής καθορίστηκε βάσει συντελεστή 1,5.

4 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η υποκατάσταση του ανωτέρω συντελεστή στο συντελεστή που καθορίζεται στο παράρτημα Ι του κανονισμού 2744/75 δεν καλύπτεται από καμία διάταξη του κοινοτικού δικαίου και ότι, επί πλέον, υπάρχει λογική αντίφαση στη μέθοδο που εφήρμοσε η Επιτροπή, η οποία συνίσταται στο ότι η Επιτροπή χρησιμοποίησε το συντελεστή 1,5 για τον υπολογισμό της καθαυτό επιστροφής και το συντελεστή 2 για τον υπολογισμό της προσαρμογής.

5 Το Finanzgericht πιστεύει ότι υπάρχει πράγματι αμφιβολία ως προς το κύρος των κανονισμών της Επιτροπής. Αναγνωρίζει ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 2744/75 επιφυλάσσει ορισμένα περιθώρια εκτιμήσεως στην Επιτροπή, τόσο όσον αφορά την ενδεχόμενη σώρευση των επιστροφών που ισχύουν για τα διάφορα προϊόντα που λαμβάνονται από την ίδια διαδικασία μεταποιή-

σεως, όσο και σχετικά με τις δυνατότητες και τους όρους διαθέσεως των προϊόντων στη διεθνή αγορά, αναρωτιέται όμως αν οι ανωτέρω διατάξεις παρέχουν τη δυνατότητα στην Επιτροπή να παρεκκλίνει από το συντελεστή μεταποιήσεως που καθορίζεται στο παράρτημα Ι του εν λόγω κανονισμού.

6 Για την αποσαφήνιση της αμφιβολίας αυτής το Finanzgericht υπέβαλε τα επόμενα δύο ερωτήματα:

1) Είναι έγκυρα τα ποσά των επιστροφών λόγω εξαγωγής νιφάδων κριθής της διακρίσεως 11.02 Ε Ι 6 1 του Κοινού Δασμολογίου, τα οποία καθορίζονται στα παραρτήματα των κανονισμών (ΕΟΚ) 851/79 της Επιτροπής, της 30ής Απριλίου 1979, και 1309/79 της Επιτροπής, της 29ης Ιουνίου 1979, ή ο καθορισμός τους αντίκειται στις διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) 2744/75 του Συμβουλίου, της 29ης Οκτωβρίου 1975;

2) Ποιες νομικές συνέπειες επιφέρει η τυχόν ακυρότητα του καθορισμού των ποσών επιστροφής;

7 Σύμφωνα με το άρθρο 2 του κανονισμού 2744/75, το μεταβλητό στοιχείο της εισφοράς για τα μεταποιημένα προϊόντα από σιτηρά καθορίζεται βάσει της εισφοράς που ισχύει για τα αντίστοιχα προϊόντα βάσεως, πολλαπλασιαζόμενης με τους συντελεστές που αναφέρονται στο παράρτημα Ι του εν λόγω κανονισμού.

8 Για το προϊόν της προκειμένης περιπτώσεως, τις νιφάδες κριθής, ο ισχύων συντελεστής είναι 2. Από τις επεξηγήσεις στις οποίες προέβη το Συμβούλιο προκύπτει ότι ο εν λόγω συντελεστής αποτελεί στοιχείο εμπειρίας, που εκτήθη από την αρχή της κοινής οργανώσεως της αγοράς των σιτηρών και βασίζεται στη σκέψη ότι για την παρασκευή ενός τόνου νιφάδων κριθής απαιτείται η χρησιμοποίηση δύο τόνων προϊόντος βάσεως.

9 Σύμφωνα με την 6η αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 2744/75, σκοπός της επιστροφής είναι η κάλυψη της διαφοράς μεταξύ των τιμών των προϊόντων στο εσωτερικό της Κοινότητας και των τιμών που επιτυγχάνονται στη διεθνή αγορά. Προστίθεται ότι «προς το σκοπό αυτόν, πρέπει να καθοριστούν τα κριτήρια σύμφωνα με τα οποία πραγματοποιείται ο καθορισμός της επιστροφής βάσει, κυρίως, των τιμών των προϊόντων βάσεως εντός και εκτός της Κοινότητας, καθώς και των δυνατοτήτων και των συνθηκών πωλήσεως των μεταποιημένων προϊόντων στη διεθνή αγορά».

10 Προς τούτο, το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 2744/75 ορίζει ότι:

«Η επιστροφή που μπορεί να χορηγείται για τα μεταποιημένα προϊόντα καθορίζεται αφού ληφθούν ιδίως υπόψη:

α) οι τιμές των προϊόντων βάσεως που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του μεταβλητού στοιχείου της εισφοράς·

β) οι ποσότητες των προϊόντων βάσεως που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του μεταβλητού στοιχείου της εισφοράς·

γ) η ενδεχόμενη σώρευση των επιστροφών που εφαρμόζονται στα διάφορα προϊόντα που προέρχονται από την ίδια διαδικασία μεταποιήσεως από το ίδιο προϊόν βάσεως·

δ) οι δυνατότητες και συνθήκες πωλήσεως των μεταποιημένων προϊόντων στη διεθνή αγορά.»

11 Σύμφωνα με το άρθρο 7, δεύτερη παράγραφος, του ίδιου κανονισμού, το ποσό της επιστροφής προσαρμόζεται βάσει της εξελίξεως των τιμών κατωφλίου που ισχύουν για το ή τα προϊόντα βάσεως. Η προσαρμογή αυτή — που έχει τη μορφή αυξήσεως ή μειώσεως, ανάλογα με την εξέλιξη των τιμών — πολλαπλασιάζεται με τον αντίστοιχο συντελεστή που καθορίζεται στο παράρτημα Ι του κανονισμού.

12 Στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως της αγοράς των σιτηρών, ο καθορισμός των επιστροφών γίνεται από την Επιτροπή, σύμφωνα με τη διαδικασία της «επιτροπής διαχειρίσεως». Σύμφωνα με την εν λόγω διαδικασία θεσπίστηκαν και οι κανονισμοί τους οποίους αμφισβητεί η προσφεύγουσα.

13 Αντίθετα προς την επιχειρηματολογία της προφεύγουσας, η συναγωγή των επιστροφών βάσει των εισφορών που ισχύουν για τα προϊόντα βάσεως δεν αποτελεί ενέργεια αυτόματου υπολογισμού. Το άρθρο 6 του κανονισμού 2744/75 προϋποθέτει την ύπαρξη εξουσίας εκτιμήσεως, που το Συμβούλιο μεταβίβασε συννόμως στην Επιτροπή.

14 Τα στοιχεία α και β του άρθρου 6 αναφέρονται μεν σε ακριβή μεγέθη, δηλαδή την τιμή των προϊόντων βάσεως που λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό του μεταβλητού στοιχείου της εισφοράς και τις ποσότητες του προϊόντος βάσεως

που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του εν λόγω μεταβλητού στοιχείου, δεν ισχύει όμως το ίδιο όσον αφορά τα στοιχεία γ και δ, τα οποία επιφυλάσσουν στην Επιτροπή εξουσία εκτιμήσεως από δύο απόψεις:

— σύμφωνα με το στοιχείο γ, κατά την αποφυγή ενδεχόμενης σωρεύσεως των επιστροφών που ισχύουν για τα διάφορα προϊόντα, τα οποία προέρχονται από την ίδια διαδικασία μεταποιήσεως, που συνεπάγεται κατ' ανάγκη τροποποίηση του καθοριζόμενου στον κανονισμό 2744/75 συντελεστή μεταποιήσεως, και

— σύμφωνα με το στοιχείο δ, ως προς τις δυνατότητες και τις συνθήκες πωλήσεως των μεταποιημένων προϊόντων στη διεθνή αγορά, με άλλα λόγια βάσει σκέψεων εμπορικής πολιτικής.

15 Αν, δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 2, η Επιτροπή έπρεπε να λάβει υπόψη το εμπειρικό στοιχείο ότι απαιτούνται δύο τόνοι κριθής για την παραγωγή ενός τόνου νιφάδων κριθής, είχε επίσης τη δυνατότητα να μειώσει τον εν λόγω συντελεστή, ώστε να αποφευχθεί η σώρευση επιστροφών κατά τη διάθεση των νιφάδων κριθής στη διεθνή αγορά, λαμβανομένου υπόψη ότι από τη διαδικασία μεταποιήσεως είναι δυνατό να ληφθούν και άλλα υποπροϊόντα, για τα οποία επίσης μπορούν να ζητηθούν επιστροφές. Πράγματι, μια τέτοια σώρευση θα είχε ως συνέπεια να υπερκαλύψει τη διαφορά μεταξύ της τιμής του εν λόγω προϊόντος στο εσωτερικό της Κοινότητας και της τιμής που επιτυγχάνεται στη διεθνή αγορά, αντίθετα προς το σκοπό που διατυπώνεται στην 6η αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 2744/75.

16 Από τα ανωτέρω συνάγεται συνεπώς ότι η μείωση του συντελεστή από 2 σε 1,5 δικαιολογείται από το γεγονός ότι επιστροφές χορηγούνται για τα υποπροϊόντα που λαμβάνονται από τη μεταποίηση κριθής σε νιφάδες κριθής. Η εφαρμογή του συντελεστή 1,5 στηρίζεται επομένως σε σύννομη άσκηση της εξουσίας εκτιμήσεως που έχει επιφυλαχθεί στην Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 6 του κανονισμού 2744/75.

17 Αντίθετα προς τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, δεν υπάρχει, όσον αφορά το σύστημα που εισήγαγε ο κανονισμός 2744/75, καμία λογική αντίφαση στην εφαρμογή δύο διαφορετικών συντελεστών κατά τον υπολογισμό της ίδιας επιστροφής, αναλόγως του αν πρόκειται για την καθαυτό επιστροφή, ή για την προσαρμογή της. Διότι ο κανονισμός 2744/75 επιβάλλει ρητά την εφαρμογή, κατά την προσαρμογή, του συντελεστή που προβλέπεται στο παράρτημα I, ενώ

επιτρέπει την τροποποίηση του ίδιου συντελεστή για τον καθορισμό της καθαυτό επιστροφής, βάσει των παραγόντων που απαριθμούνται στο άρθρο 6. Έτσι λοιπόν, η διαδικασία καθορισμού κατά της οποίας στρέφεται η προσφεύγουσα δεν αποτελεί παρά ακριβή εφαρμογή, από την Επιτροπή και από τις εθνικές αρχές, των κριτηρίων που προβλέπονται στον κανονισμό 2744/75 του Συμβουλίου.

18 Κατά συνέπεια, στο πρώτο ερώτημα που υπέβαλε το Finanzgericht πρέπει να δοθεί η απάντηση, ότι από την εξέτασή του δεν προέκυψαν στοιχεία ικανά να επηρεάσουν το κύρος των κανονισμών 851/79 και 1309/79 της Επιτροπής.

19 Λαμβανομένης υπόψη της ανωτέρω απαντήσεως, η εξέταση του δεύτερου ερωτήματος είναι χωρίς αντικείμενο.

Επί των δικαστικών εξόδων

20 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν το Συμβούλιο και η Επιτροπή, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης το χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Δια ταύτα

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε το Finanzgericht του Αμβούργου με διάταξη της 29ης Απριλίου 1982, αποφαίνεται:

Από την εξέταση των υποβληθέντων ερωτημάτων δεν προέκυψαν στοιχεία ικανά να επηρεάσουν το κύρος των κανονισμών της Επιτροπής 851/79, της

30ής Απριλίου 1979, και 1309/79, της 29ης Ιουνίου 1979, περί καθορισμού των επιστροφών που ισχύουν κατά την εξαγωγή μεταποιημένων προϊόντων με βάση τα σιτηρά και την όρυζα.

Pescatore Due Bahlmann

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 24 Μαρτίου 1983.

Κατ' εντολή του γραμματέα

H. A. Rühl

Κύριος υπάλληλος διοικήσεως

Ο πρόεδρος του δεύτερου τμήματος

P. Pescatore

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ SIMONE ROZÈS ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ 10 ΜΑΡΤΙΟΥ 1983 [1]

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Ενώπιον του Δικαστηρίου έχει υποβληθεί αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως του Finanzgericht του Αμβούργου, ως προς το κύρος ορισμένων διατάξεων των κανονισμών της Επιτροπής, της 30ής Απριλίου 1979 (851/79) και της 29ης Ιουνίου 1979 (1309/79) περί καθορισμού των επιστροφών που ισχύουν για την εξαγωγή μεταποιημένων προϊόντων με βάση τα σιτηρά και την όρυζα.

I — Τα πραγματικά περιστατικά είναι τα ακόλουθα:

Η εταιρεία Nordgetreide, με έδρα το Lübeck, η οποία εισάγει και μεταποιεί σιτηρά, εξήγαγε στην Πολωνία μεταξύ 1ης και 31ης Αυγούστου 1979 (έναρξη της περιόδου εμπορίας 1979/1980), και έπειτα μεταξύ 5ης και 26ης Σεπτεμβρίου 1979, αντιστοίχως 1 400 και 1 000 τόνους νιφάδων κριθής της δασμολογικής διακρίσεως 11.02 Ε Ι 6 1 αα) (νιφάδες κριθής με περιεκτικότητα σε τέφρες, επί ξηρού προϊόντος, κατώτερη ή ίση προς 1 % κατά βάρος και με περιεκτικότητα σε ακατέργαστη κυτταρίνη, επί ξηρού προϊόντος, κατώτερη ή ίση προς 0,9 % κατά βάρος).

Όπως ακριβώς και η κριθή από την οποία προέρχεται, το εν λόγω προϊόν που προ-

1 — Μετάφραση από τα γαλλικά.